

Cyfarfod:	Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi
Dyddiad:	21 Mawrth 2019
Teitl:	Effaith Digwyddiadau yng Ngwynedd
Awdur:	Roland Evans Uwch Reolwr Diwylliant a Chymuned Adran Economi a Chymuned
Aelod:	Cynghorydd Ioan Thomas Aelod Cabinet dros Ddatblygu'r Economi

1 CYFLWYNIAD

- 1.1 Cyflwynir yr adroddiad hwn ar gais y Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi er mwyn dangos effaith y digwyddiadau a gefnogir gan y Cyngor ar Wynedd.

2 CEFNDIR

- 2.1 Yn dilyn mabwysiadu 'Cynllun Gwynedd 2018-2023' gan y Cyngor Llawn ar yr 8^{fed} o Fawrth 2018, mae cael y deilliannau gorau ar gyfer cymunedau a busnesau o ddigwyddiadau sy'n cael eu cynnal yng Ngwynedd wedi ei gynnwys o fewn y flaenoriaeth 'Cynyddu Budd Digwyddiadau Mawrion'.
- 2.2 Yn dilyn cyfarfod y Cabinet ar 15 Ionawr 2019, dyranwyd £50,000 o adnoddau o gronfa trawsffurfio'r Cyngor i gefnogi digwyddiadau yn ystod 2019.
- 2.3 Er mai cyfraniadau cymharol fychan sy'n cael eu cynnig i drefnwyr digwyddiadau trwy'r gronfa hon, mae'r dylanwad a'r effeithiau yn sgîl buddsoddiad y Cyngor yn sicrhau:
 - creu cyfleon i fusnesau lleol fanteisio ar gytundebau a chyflenwi gwasanaeth
 - cyfleon i gymunedau a phobl ifanc Gwynedd gyfrannu at lwyddiant
 - lle canolog i iaith, diwylliant a naws am le Gwynedd
 - perthynas gydweithredol dda gydag Uned Digwyddiadau Mawr Llywodraeth Cymru sy'n disgwyl gweld cyfraniad arian cyfatebol gan yr Awdurdod Lleol lle cynhelir y digwyddiadau - cyn cadarnhau eu cefnogaeth.
 - codi proffil Gwynedd fel lle byrlymus a lle da i fyw, i fentro ac ymweld.
 - cynyddu nifer, gwariant ac arhosiad ymwelwyr trwy'r flwyddyn.

3 CYFLWYNIAD A DIWEDDARIAD AR BERFFORMIAD 2018-19

- 3.1 Trwy gyflogi Rheolwr Digwyddiadau yn yr Adran Economi a Chymuned mae'r Cyngor yn sicrhau un pwynt cyswllt ar gyfer trefnwyr digwyddiadau o fewn y Sir ac yn hyrwyddo'r ddelwedd o 'un Cyngor' wrth ddelio gyda digwyddiadau.
- 3.2 Nid oes cyllideb i gefnogi trefnwyr digwyddiadau y tu hwnt i'r gyllideb sydd wedi ei ddyrannu i'r maes trwy Gynlluniau y Cyngor 2014-2017 a 2018.
- 3.3 Fe weler isod prif allbynnau'r digwyddiadau a gefnogwyd yn ystod 2018-19. Mae gwybodaeth mwy manwl am y digwyddiadau hyn i'w gweld yn Atodiad A.
- 3.4 Cyfrifir yr allbynnau gan ddefnyddio model cyfrifo sy'n cael ei argymhell gan Uned Digwyddiadau Mawr Llywodraeth Cymru.

- 3.5 Gellir gweld o'r isod bod y prosiect wedi cwrdd a churo ei uchelgais o greu budd economaidd i Wynedd o £5m gyda budd economaidd gwerth £5.7m yn cael ei amcangyfrif o ddiwyddiadau 2018-19.
- 3.6 Gwelir bod buddsoddiad arian cyfatebol o £51,750 Cyngor Gwynedd wedi arwain at ddenu £217,000 o arian Llywodraeth Cymru i ddiwyddiadau nodweddiadol a chynnal digwyddiadau gyda chyfanswm cyllideb o dros £4.6m.

Cyfanswm Cyllidebau'r Digwyddiadau	£4,658,808.39
Gwariant cyllidebau yng Ngwynedd	£ 896,062.65
Nifer Digwyddiadau a Gefnogwyd	25
Nifer a gymerodd rhan	10,195
Nifer a fynychodd	70,585
Nifer o ddyddiau digwyddiadau	55
Cwmnïau a gyflogwyd o Wynedd	565
Cwmnïau a gyflogwyd o du allan i Wynedd	1,580
Nifer o wirfoddolwyr a gafodd gyfle	1,870
Nifer o bobl ifanc a gafodd gyfle	2,776
Budd Economaidd i Wynedd	£5,771,763.00
Effaith GVA	£2,809,859.00
Swyddi a ddiogelwyd yn economi'r Sir	123
Cyfraniad ariannol Gwynedd	£51,750
Arian wedi' ddenu trwy Llywodraeth Cymru	£217,500

O ran gwerth am arian, dylid amlygu bod pob **£1** mae Cyngor Gwynedd wedi ei fuddsoddi yn nigwyddiadau 2018, mae economi'r Sir wedi elwa o **£111.53**

UCHAFBWYNTIAU ERAILL 2018-19

- Hyfforddi deg person yn y Sir trwy gwrs CSAS (Cynllun Achrededig Diogelwch Cymunedol) Heddlu Gogledd Cymru i roi hawl iddynt stopio a rheoli traffic yn gyfreithiol mewn digwyddiadau
- Llwyddiant Bwrlwm Bermo (digwyddiad nofio a rhedeg awyr agored) yn denu 1,000 o bobl i gymryd rhan yn y digwyddiad allan o dymor ym Mis Hydref
- Cychwyn Ras Feicio y Tour of Britain yn Nolgellau yn cael ei ddarlledu ar ITV 4
- Gŵyl Rhif 6 yn buddsoddi £435,000 yn uniongyrchol yn economi Gwynedd
- Red Bull yn cael eu cymhell ac yn cytuno i ddefnyddio Plas Tan y Bwlch fel llety ar gyfer Red Bull Hardline
- Cyfarfod cadarnhaol wedi' gynnal rhwng Grŵp Strategol Digwyddiadau Gwynedd ac uned Digwyddiadau Mawr Llywodraeth Cymru
- Rheolwr digwyddiadau wedi gweithio hefo neu gynghori dros 30 o gwmnïau neu gymunedau parthed materion yn ymwneud â digwyddiadau.

4 RHESYMEG A CHYFIAWNHAD DROS FUDDSODDIAD CYNGOR GWYNEDD

- 4.1 Ar gyfer cyfnod nesaf Cynllun Gwynedd, bwriedir dysgu o brofiadau cynlluniau'r gorffennol a newid y modd y mae'r Cyngor yn cyd-weithio gyda threfnwyr digwyddiadau.
- 4.2 Ni fydd y Cyngor yn rhoi 'grant' i drefnwyr digwyddiadau, ond yn hytrach yn

- cydweithio gyda hwy trwy fuddsoddi yn eu digwyddiad er mwyn cael y deilliannau gorau i'r Sir.
- 4.3 Mae trefn asesu ffurfiol ar gyfer adnabod y digwyddiadau i'w cefnogi wedi ei sefydlu sy'n canolbwyntio ar yr allbynnau disgwylidig a'r buddion mwyaf ffafriol i bobl Gwynedd. Trwy gynnig termau ac amodau safonol wrth fuddsoddi, mae'r Adran yn credu bod modd:
- i. Darparu cymorth ariannol ac ymarferol i ddenu a chadw digwyddiadau o fudd economaidd yn y sir a'u hannog i weithio gyda chyflenwyr lleol a hyrwyddo Gwynedd;
 - ii. Datblygu cadwyn gyflenwi lleol i ddarparu nwyddau a gwasanaethau i ddigwyddiadau yng Ngwynedd a thu hwnt;
 - iii. Hyrwyddo'r sir i ymwelwyr a buddsoddwyr drwy law digwyddiadau;
- 4.4 Trwy weithredu'r uchod, bwriedir creu busnes newydd i fentrau cynhenid Gwynedd a denu mwy o ymwelwyr a buddsoddwyr i Wynedd.
- 4.5 Os na fyddai gan y Cyngor gyllideb ar gyfer buddsoddi mewn digwyddiadau, ni fyddai modd i'r Cyngor gydweithio mor effeithlon gyda threfnwyr na dylanwadu cystal er mwyn cynyddu'r buddion i'r Sir. Gallai hyn arwain at:
- 4.5.1 Y risg o golli digwyddiadau o Wynedd yn gyfangwbl neu eu gweld yn ail leoli i ardaloedd eraill o Gymru a thu hwnt;
 - 4.5.2 Colli'r buddion economaidd i fusnesau a chymunedau Gwynedd;
 - 4.5.3 Colli'r cyfle i godi proffil a delwedd y sir ymysg pobl Gwynedd ac ymwelwyr;
 - 4.5.4 Colli'r cyfle i ddylanwadu ar ddefnydd o iaith a diwylliant Gwynedd mewn digwyddiadau a chynnig profiadau gwerthfawr i bobl ifanc y Sir;
 - 4.5.5 Methu cydweithio'n effeithiol efo Uned Digwyddiadau Mawr Llywodraeth Cymru i ddenu a chefnogi digwyddiadau mawr yn y Sir gan na fyddai modd iddynt gefnogi digwyddiadau yn y Sir heb arian cyfatebol gan Gyngor Gwynedd.
 - 4.5.6 Methu cyfle i ddylanwadau ar a hybu ansawdd, Cymreictod, naws am le a chyfleon i gwmnïau a chymunedau lleol mewn digwyddiadau

5. CYFLEON 2019-2020

Mae nifer o gyfleon eisoes yn cael eu trafod ar gyfer digwyddiadau 2019 a chyhoeddwyd hysbyseb yn ddiweddar ar wefan y Cyngor er mwyn i drefnwyr digwyddiadau ddatgan diddordeb mewn cydweithio gyda ni. Yn dilyn broses sgorio gyda'r Aelod Cabinet, y Pennaeth Adran a'r Grŵp Prosiect, cytunwyd y byddai'r Cyngor yn buddsoddi trwy gefnogi'r digwyddiadau canlynol yn ystod 2019:

Enw'r Digwyddiad	Amcan cyfraniad Gwynedd
1 Cymru 360	£6,000.00
2 Coron Deirplyg Abersoch	£4,000.00
3 Anelu at y Copa – Marathon Llanc y Llechi	£4,000.00
4 Red Bull – Hardline, Dinas Mawddwy	£4,000.00
5 Bash Mawr y Bala	£4,000.00
6 Sycas a Gwyl Ieuentid Bangor	£4,000.00

7	Ras y Wyddfa & Chwpan Rhedeg Mynydd y Byd	£4,000.00
8	Wythnos Cychod Dingi a Chwch Gefn Abersoch a Chwpan Caeredin	£2,000.00
9	Rasio'r Tren, Tywyn	£2,000.00
10	Bwrlwm Bermo	£2,000.00
11	Roc Zip World, Chwarel y Penrhyn, Bethesda	£2,000.00
12	Gŵyl Fwyd Caernarfon	£2,000.00
13	Ras Cychod y Tri Copa, Abermaw +	£2,000.00
14	Y Wledd Symudol (Bangor, Porthmadog + Chriccieth)	£2,000.00
15	Ras Cychod Pŵer Abersoch	£2,000.00
16	Sesiwn Fawr Dolgellau	£1,000.00

6 CAMAU NESAF

- 6.1 Yn dilyn argymhellion y Grŵp Prosiect, bydd yr Adran yn awr yn sefydlu trefniadau partneriaethu gyda'r trefnwyr digwyddiadau uchod er mwyn sicrhau'r buddion gorau i bobl Gwynedd. Bydd adroddiad ar berfformiad y digwyddiadau hyn yn cael ei baratoi i'w gyflwyno i'r Cabinet cyn diwedd 2019.

ATODIAD A
Allbynnau real y digwyddiadau a gefnogwyd
2018-19

Enw'r Digwyddiad	Nifer a gymerodd rhan	Nifer a fynychodd	Nifer o ddyddiau	Nifer o gwmnïau a gyflogwyd o du allan i Wynedd	Nifer o gwmnïau a gyflogwyd o Wynedd	Nifer o wirfoddolwyr a gafodd gyfle yn y digwyddiad	Nifer o bobl ifanc yn elwa	Adroddiad budd Economaidd i Wynedd	Effaith GVA	Swyddi a gefnogwyd	Cyfraniad Gwynedd
MAWR											
1 Triathlon Harlech	381	1,143	1	10	12	86	26	£112,917.00	£50,813.00	2	£1,250.00
2 Llanc y Llechi	1,267	3,801	2	10	12	86	27	£472,363.00	£212,563.00	9	£1,250.00
3 Tour of Britain (M)	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	£10,000.00
4 Bash Mawr y Bala	721	3,000	2	5	19	86	223	£329,309.00	£148,189.00	7	£5,000.00
5 Trail Marathon	2,121	6,363	1	10	12	87	26	£620,972.00	£279,438.00	12	£1,250.00
6 Gwyl Rhif 6	2,883	11,115	4	1,250	50	215	0	£2,352,095.00	£1,058,443.00	47	£5,000.00
7 Red Bull - Hardline	29	3,000	1	19	15	60	29	£385,000.00	£173,250.00	8	£5,000.00

STRATEGOL

Gwyl Fwyd											
1 Caernarfon	350	20,000	1	22	88	120	200	£90,760.00	£40,842.00	2	£2,000.00
Gwledd Symudol											
2 Llanberis	60	1,000	1	20	30	50	120	£15,728.00	£7,078.00	0	£500.00
Gwledd Symudol											
3 Bangor	80	1,200	1	30	50	70	150	£13,060.00	£5,877.00	0	£500.00

4	Ras Cychod y Tri Copa	80	620	7	12	10	29	0	£31,162.00	£14,023.00	1	£2,000.00
5	Gwledd Symudol Criccieth	80	2,300	1	40	40	60	240	£38,846.00	£17,481.00	1	£500.00
6	Roc Gwlad Zip Supernova	200	1,800	1	0	20	50	50	£101,800.00	£45,810.00	2	£2,000.00
7	Weekend Gwledd Symudol	114	236	3	0	4	37	2	£58,100.00	£26,145.00	1	£2,000.00
8	Porthmadog	40	1,900	1	40	20	60	660	£46,658.00	£20,996.00	1	£500.00
9	Ras y Wyddfa Wythnos Dingi	900	4,000	1	25	15	150	200	£183,928.00	£82,768.00	4	£2,000.00
10	Abersoch	225	500	7	5	30	40	90	£180,600.00	£81,270.00	4	£1,000.00
11	Paraffest	226	907	2	15	10	30	0	£120,304.00	£54,137.00	2	£2,000.00
12	Rasio'r Tren Wythnos cwch	2,000	5,000	1	15	25	400	350	£463,019.00	£208,359.00	9	£2,000.00
13	gefn Abersoch	230	650	7	5	30	25	120	£169,700.00	£76,365.00	3	£1,000.00

LLAI

Cystadleuaeth Tonfyrddio agored												
1	Cymru	28	100	2	0	2	3	13	£7,312.00	£3,290.00	0	£1,000.00
2	Gwyl Car gwyllt Sesiwn Fawr	100	550	1	0	7	40	150	£7,064.00	£3,179.00	0	£1,000.00
3	Dolgellau	140	1,200	3	5	35	26	90	£69,024	£31,061.00	1	£1,000.00
4	Bwrlwm Bermo Gwyl y Môr Ladron	673	1,200	1	42	9	45	0	£315,645.00	£142,040.00	6	£1,000.00
5	Caernarfon	150	8,000	2	0	20	15	10	£58,760.00	£26,442.00	1	£1,000.00
		10,195	79,585	55	1,580	565	1,870	2,776	£5,771,763.00	£2,809,859.00	123	£51,750.00